

Išrašas

VILNIAUS UNIVERSITETO
FILOSOFIJOS FAKULTETO TARYBOS POSĖDŽIO
PROTOKOLAS

2021 m. kovo 01 d. Nr. 250000-TP-4
Vilnius

Posėdis įvyko 2021-03-01, posėdis vyko elektroniniu būdu.
Posėdžio pirmininkas – prof. habil. dr. Danutė Gailienė.
Posėdžio sekretorė – Albina Misiūnaitė.

Dalyvavo: prof. habil. dr. Danutė Gailienė, prof. dr. (HP) Arūnas Poviliūnas, prof. dr. (HP) Audrius Beinorius, prof. dr. Laimutė Bulotaitė, doc. dr. Jolita Buzaitytė-Kašalynienė, prof. dr. Jonas Dagys, prof. dr. (HP) Aleksandras Dobryninas, prof. (HP) Lilija Duoblienė, doc. dr. Sigita Girdzijauskienė, prof. dr. Evaldas Kazlauskas, doc. Jurgita Lazauskaitė-Zabielskė, doc. dr. Irena Stonkuvienė, prof. dr. (HP) Marius Povilas Šaulauskas, prof. dr. (HP) Rita Šerpytė, doc. dr. Deimantas Valančiūnas, doc. dr. Rūta Žiliukaitė, stud. Tomas Bedulskij, stud. Domantė Dargevičiūtė, stud. Aistė Rinkevičiūtė, dokt. Julita Slipkauskaitė.

SVARSTYTA. Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto autorių ir jų mokslo darbų teikimas VU mokslininkų skatinimo už reikšmingus mokslo pasiekimus 2020 metais atrankos konkursui.

NUTARTA. 1. Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto mokslininkų skatinimo už reikšmingus mokslo pasiekimus 2020 metais atrankos konkursui (*remiantis 2014 m. sausio 9 d. Rektoriaus įsakymu Nr. 12 patvirtinta Vilniaus universiteto mokslininkų skatinimo už reikšmingus mokslo pasiekimus tvarkos aprašu*) teikti šiuos autorius ir jų mokslo darbus:

1.1. Geriausia mokslininkų publikacija socialinių mokslų srityje:

Dr. Ievos Urbanavičiūtės ir dr. Jurgitos Lazauskaitės-Zabielskės monografija „Psichologinis nesaugumas dėl darbo: kaip išlaikyti darbuotojų gerovę besikeičiančiame darbo pasaulyje?“. Vilniaus universiteto leidykla, 2020, 240 p. ISBN: 9786090703700.

Monografija skirta tiek tyrėjams, tiek praktikams besidomintiems psichologinių reiškinių svarba organizacijoje ir jų poveikiu darbuotojų elgesiui ir nuostatoms. Nesaugumo dėl darbo sąvoka vis dažniau nuskamba įvairiuose mokslo bei darbo politikos veikaluose. Spartūs socialiniai ir ekonominiai pokyčiai ir darbo pasaulio nuspėjamumas sąlygoja intensyvius pokyčius organizacijose – struktūros keitimą, organizacijų apjungimą, darbuotojų skaičiaus optimizavimą, darbo metodų pokyčius – tokiu būdu didindami netikrumo bei nesaugumo jausmą. Šiuolaikinėje darbo rinkoje darbas visam gyvenimui beveik neegzistuoja – per savo profesinę karjerą darbuotojai, savanoriškai ar ne, pakeičia bent kelias darbovietes. Tai reiškia, jog šiuolaikiniam darbuotojui reikia visą laiką rūpintis savo įsidarbinamumu, tobulinti bei atnaujinti profesinius gebėjimus ir karjeros planavimo kompetencijas bei būti pasiruošusiam įrodyti savo tinkamumą potencialiam darbdaviui. Visai tai turi tiesioginį poveikį darbuotojams ir jų savijautai darbo

vietoje. Nors viena vertus, dinamiška darbo rinka yra neišvengiama šių dienų realybė, kita vertus, netikėti ar netinkamai suvaldyti pokyčiai sukuria terpę nesaugumui dėl darbo plėtotis. Todėl monografijoje nagrinėjami nesaugumo dėl darbo, kaip subjektyvios žmonių reakcijos į numanomus darbo sąlygų pokyčius ar darbo vietos netektį, ypatumai. Turint omenyje šiuolaikinio darbo pasaulio tempus, kaitą ir neapibrėžtumą, nesaugumo dėl darbo reiškinys ypač aktualus ir gali tapti svarbia kliūtimi tiek darbuotojo, tiek organizacijos gerovei. Tad šioje monografijoje siūlome, visų pirma, atidžiau pasigilinti į nesaugumo dėl darbo sampratą, apimdami tiek individualią (konkreto darbuotojo patiriamą), tiek kolektyvinę (kylančią iš grupinio organizacijos aplinkos vertinimo) jos dimensijas bei jų tarpusavio sąsajas. Monografijoje apibendrinami skirtingose šalyse sukaupti duomenys, atskleidžiant tarpkultūrinius nesaugumo dėl darbo panašumus ir skirtumus. Joje įvardijami ir apibendrinami svarbiausi nesaugumo dėl darbo kilmės šaltiniai ir ryškiausios pasekmės darbuotojų sveikatai, darbo atlikčiai bei psichologinei gerovei, atskleidžiant nesaugumo dėl darbo poveikio psichologinį mechanizmą bei jo ypatumus viešojo ir privataus sektoriaus organizacijose.

Rengiant monografiją, bendradarbiauta su garsiausiu nesaugumo dėl darbo tematikos tyrėju visame pasaulyje profesoriumi Hans De Witte (Leuven universitetas, Belgija), su kuriuo kartu atlikta palyginamoji nesaugumo dėl darbo formų vertinimo instrumentų psichometrinė analizė, tokiu būdu prisidedant prie šių instrumentų plėtotės tarptautiniu lygmeniu, bei įvertintos nesaugumo dėl darbo sąsajos su svarbiausiais demografiniais bei darbuotojų gerovės veiksniais, tokiu būdu palyginant Lietuvoje stebimas tendencijas su pasaulinėmis.

Monografija rengta glaudžiai bendradarbiaujant su Lietuvos viešojo ir privataus sektoriaus organizacijomis, išgyvenančiomis įvairaus pobūdžio pokyčius, jose renkant empirinius duomenis ir jas konsultuojant psichologinio pokyčių valdymo klausimais. Todėl ir pati monografija užbaigiama taikomojo pobūdžio išvalgomis, apimančiomis nesaugumo dėl darbo ir / ar jo padarinių prevenciją pokyčius išgyvenančiose organizacijose, bei įvardijant svarbiausius veiksnius, į kuriuos derėtų atsižvelgti, siekiant geriau valdyti netikrumo situacijas.

1.2. Geriausia mokslininkų publikacija humanitarinių mokslų srityje:

Dr. Kęstučio Kirtiklio ir prof. Aldžio Gedučio monografija „Tarp vertės ir poveikio: apie tikrą ir tariamą humanitarinių mokslų krizę ir jos įveikos būdus“. Vilnius: Jonas ir Jokūbas, 2020, 375 p. ISBN: 9786098236057.

Monografijos pagrindu tapo keletą pastarųjų metų jos autorių vykdytas projektas, „Humanitarinių mokslų reikšmė: globalūs argumentai ir lituanistinė specifika“, kurį pagal Valstybinę lituanistinių tyrimų ir sklaidos 2016-2024 metų programą finansavo Lietuvos mokslo taryba. Doc. dr. Kęstas Kirtiklis buvo šio projekto vadovas. Monografijoje išsamiai nagrinėjami beveik nuolatinėje krizėje esantys humanitariniai mokslai. Šiandienos humanitarinių mokslų įvaizdis siejamas su dvasios mokslais, praeities tyrinėjimais, tačiau humanitarų teikiama nauda individui bei kolektyvinei dimensijai esą sumenksta dėl prastų darbo sąlygų, didelio darbo krūvio, neadekvataus atlyginimo. Teisinimosi režimu veikiančios humanitarai retai pastebi tai, kad pati jų bendruomenė yra susiskaldžiusi, išsibarsčiusi, be orientyro ir nekritiškai įtikėjusi savo tyrimų verte. Tokiame kontekste pasirodžiusios monografijos reikšmė atsiskleidžia ne tik pateikiama išsamia, profesionalia ir kartais ironijos nestokojančia diskusijos dėl humanitarinių mokslų šiuolaikinėje Lietuvoje ir pasaulyje refleksija ir analize, bet ir aktyviu bei vykusiū siekiu reformuoti ir gaivinti tokios diskusijos Lietuvoje kultūrą, permąstant pačią humanitarinių mokslų sampratą, suteikiant jai naujų ar primenant užmirštus aspektus ar perspektyvas, taip pat ir praturtinant nesibaigiančios diskusijos apie humanitarikos krizę žodyną. Monografijos rengimo metu organizuoti seminarai ir diskusijos (vėliau peraugę į jau išleistos monografijos pristatymo renginius) liudija, jog į knygą pateikę tyrimai ir jų rezultatai yra svarbūs ir įdomūs visiems įvairiose Lietuvos mokslo ir

akademinėse institucijose dirbantiems humanitarams. Humanitarinių tyrimų kontekste, neabejotiną monografijos vertę užtikrina tai, kad ji daro ir toliau darys poveikį humanitariniam diskursui Lietuvoje.

1.3. Geriausias mokslininkų taikomasis darbas socialinių mokslų srityje:

Geriausio taikomojo darbo kategorijoje siūlyti prof. R. Jusienės ir mokslininkų komandos įgyvendintą sprendimą dėl COVID-19 padarinių skirtą valstybės užsakomąjį tyrimą – projektą „Nuotolinis vaikų ugdymas pandemijos dėl COVID-19 metu: grėsmės bei galimybės ekosisteminio požiūriu“ Nr. S-COV-20-11.

Trukmė: 2020-06-12 – 2020 12 31

Biudžetas: 78 381 Eur

Įgyvendino Vilniaus universiteto Filosofijos ir Medicinos fakultetų mokslininkų komanda: Roma Jusienė, Ieva Adomaitytė-Subačienė, Virginija Būdienė, Jolita Buzaitytė-Kašalynienė, Gražina Gintilienė, Rūta Praninskienė, Vaidotas Urbonas, Vaiva Grabauskienė, Sandra Schoroškienė, Sigita Girdzijauskienė, Irena Stonkuvienė, Erika Ruschhoff, Jovita Žekaitė, Kęstutis Dragūnevičius, Edita Baukienė, Rima Breidokienė.

Trumpas aprašas:

Dėl COVID-19 pandemijos paskelbus karantiną per trumpą laiką turėjo persiorientuoti ir persiorganizuoti visa švietimo sistema, visas vaikų ugdymo (dalykinio, socialinio, net fizinio) procesas buvo perkeltas iš betarpiškos į nuotolinio ugdymo formą. Šis nenumatytų sąlygų iššauktas staigus pokytis paveikė ugdymo proceso dalyvių (vaikų, tėvų, mokytojų) sąveikas, įsitraukimą ir vaidmenis ugdymo procese; ugdymo aplinką, turinį ir pobūdį. Tai analogų neturinti patirtis, ir galimybė šią patirtį tyrinėti. Todėl įvairių sričių bei krypčių - edukologijos, psichologijos, socialinio darbo, sociologijos ir medicinos - mokslininkai apsijungė bendram tyrimo projektui, kurio tikslas – visapusiškai išanalizuoti privalomo ugdymo(si) iššūkius ugdymo procesui ir jo dalyviams (vaikams, tėvams, ugdytojams), grėsmes ir galimybes priešmokyklinės ir 1–8 klasių vaikų fizinei ir psichikos sveikatai, saugumui bei mokymosi sėkmei ir parengti rekomendacijas švietimo, socialinės politikos formuotojams ir vykdytojams, mokyklų vadovams, mokytojams ir tėvams.

Projekto metu atlikta išsami ir įvairiapusė privalomo nuotolinio mokymo (dėl COVID-19 pandemijos) pasekmių vaiko ugdymui ir sveikatai analizė apimanti vaiko bei visų ekologinių raidos sistemų veiksmus. Įvardintos konkrečios grėsmės ir pasiūlyti jų sprendimo būdai.

Įgyvendintas užsakomasis valstybės tyrimas yra tarpdalykinis. Uždaviniai buvo sprendžiami pasitelkiant įvairius – ir kokybinius, ir kiekybinius, - tyrimo metodus bei didelę įvairių sričių (edukologijos, medicinos, psichologijos, sociologijos, socialinio darbo) tyrėjų komandą.

Rezultatai:

Šio projekto metu parengtas *sprendimų ir rekomendacijų* paketas valdžios institucijoms: Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, Sveikatos apsaugos ministerijai, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, LR Seimui. Parengtos išvados ir rekomendacijos ir lankstinukų pavidalu išdalintos visiems ŠMSM organizuotos konferencijos dalyviams, savivaldybių švietimo centrų vadovams ir mokyklų vadovams. Projekto rezultatų ir SSGG analizės pagrindu suformuluotos, lankstinukų

forma parengtos rekomendacijos mokyklų administracijos ir mokytojams bei rekomendacijos tėvams ir mokiniams. Visos rekomendacijos paskelbtos viešai ir išplatintos įvairiais būdais.

Parengta *mokslo studija* „Nuotolinis vaikų ugdymas pandemijos dėl COVID-19 metu: grėsmės bei galimybės ekosisteminiu požiūriu“. Sudarė: Roma Jusienė, Virginija Būdienė, Gražina Gintilienė, Sigita Girdzijauskienė, Irena Stonkuvienė. Autorių grupė: Virginija Būdienė, Gražina Gintilienė, Sigita Girdzijauskienė, Roma Jusienė, Irena Stonkuvienė, Jovita Žekaitė, Ieva Adomaitytė Subačienė, Edita Baukienė, Rima Breidokienė, Jolita Buzaitytė-Kašalynienė, Kęstutis Dragūnevičius, Vaiva Grabauskienė, Rūta Praninskienė, Vaiva Schoroškienė, Erika Speičytė Ruschhof, Vaidotas Urbonas.

Pagal pranešimą tarptautinėje Edukacijos, tyrimų ir inovacijų konferencijoje (International Conference of Education, Research and Innovation) parengtas ir išleistas straipsnis Proceedings of ICERI2020 I.Stonkuvienė (2020). School-family collaboration implementing distance learning during the COVID-19 pandemic: a case of Lithuania. Parengtas straipsnio rankraštis, teikiamas publikavimui tarptautiniame recenzuojamame mokslo darbų leidinyje "Child and Youth Forum" (IF 1,6). R. Breidokienė, R. Jusienė, R. Praninskienė, V. Urbonas, S. Girdzijauskienė (teikiama). The sedentary behavior among 6-14 years aged children during the COVID-19 quarantine and its relation to physical and mental health. Paskelbtas 1 mokslo populiarinimo straipsnis „Nuotolinio ugdymo grėsmės ir galimybės“. Suorganizuota Apskrito stalo diskusija bei 2 viešos diskusijos - seminarai. Paskelbti 7 interviu žiniasklaidoje, padaryti virš 10 žodinių pranešimų nacionaliniuose ir tarptautiniuose mokslo renginiuose.

1.4. Geriausias mokslininkų tarptautinis projektas

H2020-SwafS-2018-2020 Science with and for Society projektas “Meaningful Open Schooling Connects Schools To Communities” (MOST) (Prasmingas atvirasis mokymas: mokyklos ir bendruomenės sąveika) Nr. 871155

Vykdomo laikotarpis: 2020-09-01 – 2023-08-31.

Biudžetas: VU kaip partnerio dalies: 49694,25 Eur. Viso projekto biudžetas: 1792522,75 Eur

Konsorciumas. Projektui vadovauja Pädagogische Hochschule Freiburg, Vokietija. Vilniaus universitetas dalyvauja kaip partneris.

Kiti partneriai:

Universitaet Innsbruck Austrija, Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Universitet NTNU Norvegija, Universita Ta Malta Malta, Universidad De Jaen Ispanija, Universiteit Utrecht Nyderlandai, Hacettepe Universites Turkija, Univerzita Karlova Čekija, Univerzita Karlova, Hogskolan For Larande Och Kommunikation I Jonkoping - HLK School of Education and Communication Švedija, Walther-Rathenau-Gewerbeschule Vokietija, Stadt Freiburg Vokietija, Ministry Of National Education Turkija, Verein klasselforschung Austrija, Agencia Estatal Consejo Superior Deinvestigaciones Cientificas Ispanija, WasteServ Malta Ltd Malta, Stichting Naturalis Biodiversity Center Nyderlandai, Stredisko ekologicke vychovy SEVER Horni Marsov, o.p.s Čekija, Vilnius City Municipal Government Lietuva, Ducky AS Norvagija, Birralee International School Norvagija, Energie Tirol Beratung-Forschung-Förderung Austrija, Jönköpings kommun Švedija

Projekto tikslas yra sukurti mokyklos ir jos bendruomenės (tėvų, mokyklą palaikančių politikų, savivaldybės, verslo partnerių ir pan.) sinergiją sprendžiant aplinkosaugos problemas

(ekosistemos, atliekų tvarkymo, energijos taupymo, švarios gyvensenos) ir atrandant regioniniu mastu tinkamus sprendimus. Siekiant įgyvendinti projekto tikslą projekto partneriai padeda mokykloms įgyvendinti mokyklos ir jos bendruomenės projektus, pasidalinti gerąja patirtimi nacionalinėse MOST projekto organizuojamose mugėse ir tarptautinėje konferencijoje. Vienas iš svarbesnių MOST projekto siekių – įsteigti Europos atvirųjų mokyklų tinklą. Tam kuriama Europos atvirųjų mokyklų tinklo platforma, kuri apjungia atvirųjų mokyklų bendruomenes ir Europos regioninius partnerius.

MOST projektu siekiama grindžiant moksliniais įrodymais sukurti inovatyvų mokyklos ir jos bendruomenės veikimo modelį, apimančią tris lygius: I – mokyklos lygmeniu, kai vykdomos veiklos atskirose mokyklose ir jų bendruomenėse, II – regioniniu lygmeniu, kai pasidalinus gerąja mokyklų patirtimi toliau veiklos išplečiamos, III – šalies ar Europiniu mastu, kai geriausi, labiausiai moksliniais tyrimais pagrįsti metodai taikomi šalies ar Europiniu mastu. Projekte dalyvauja partneriai iš 10 šalių, tai projektų kuriamų metodų išbandymas bus įvairiapusis.

MOST projektu siekiama mokyklos ir jos bendruomenės narių glaudaus sąveikavimo gamtos mokslų ugdymo ir mokslinių tyrimų kontekste pabrėžiant skaitmeninių technologijų taikomumą ir naudą. Mokyklos ir jos bendruomenės bendradarbiavimo turinys iškyla iš realių regiono aplinkosaugos, ekosistemos, energijos taupymo problemų, o jos sprendimai nukreipti į viso regiono bendruomenės gerovę. Projektas ypač kreipia dėmesį į mokinių ir mokytojų bendradarbiavimą mokantis mokslinių tyrimų, pabrėžia mokslo svarbą, parodo mokslo naudą ir taikomumą efektyviai sprendžiant kasdienes problemas, todėl tikimasi padidinti mokslininko profesijos prestižą ir paskatinti mokinius rinktis mokslininko karjerą.

Projektas skatina ieškoti aplink esančių problemų ir spręsti jas drauge – mokiniai, mokytojai, mokyklos bendruomenė. Mokyklos ir jos bendruomenės projektų rezultatai bus pristatomi trumpais vaizdo įrašais, nuotraukomis, plakatais, skrajutėmis, laikraščių straipsniais ir kitais būdais. Į projektų įgyvendinimą įtraukiami visi mokyklos bendruomenės nariai: šeimos, verslo įmonės, pavieniai darbuotojai, mokslinių tyrimų ir inovacijų sektoriai, universitetai, neformaliojo mokslo švietimo teikėjai, asociacijos, politikai ir platesnė visuomenė. Šis projektas skirtas visų tipų mokykloms (pradinio ir vidurinio ugdymo, bendrojo ir profesinio ugdymo), nes atviroji mokykla yra svarbi įvairaus amžiaus tarpsnio mokiniams.

Rezultatai:

Trumpalaikiai, projekto metu siekiami rezultatai: aprūpinti mokyklas mokslinio tyrimo metodais ir priemonėmis, ugdyti mokslo tyrimais grįstus sprendimo priėmimo įgūdžius. Ilgalaikiai siektini rezultatai: prisidėti prie Europos mokslinių tyrimų plėtros politikos stiprinant mokslu grįstus problemų sprendimus ir didinant mokslinį potencialą Europoje.

Reikšmė Vilniaus universitetui. Stiprinamas aukštojo mokslo ryšys su Lietuvos ir užsienio mokyklomis, bendradarbiaujama su verslo organizacijomis jas įtraukiant ir skatinant domėtis ugdymu Lietuvoje ir užsienyje. Projekto metu atliekamos eksperimentinės veiklos ir surenkami duomenys yra indėlis į tolimesnius mokslinius tyrimus bei mokytojų rengimą. MOST projektas plėtoja mokslinius tyrimus mokyklose ir skatina mokinius rinktis mokslininko profesiją. Taip pat projekto įgyvendinimo metu stiprinamas bendradarbiavimas su Europos universitetais.

VU komanda: dr. Eglė Jasutė (vadovė), prof. Valentina Dagienė, prof. Vilija Targamadzė, doc. Asta Meškauskienė, Vaidotas Kinčius. Projekto komanda atlieka šiuos darbus: analizuoja literatūros apžvalgą, rengia metodinę medžiagą mokykloms; organizuoja atvirųjų mokyklų tinklą; rengia seminarus mokykloms; kartu su nacionaline patariamąja projekto taryba rengia MOST projekto mugę; prisideda vertinant (t. y. ugdomasis vertinimas) visus projekto metu sukurtus intelektinius produktus; organizuoja Vilniaus universiteto sklaidos renginius, sudaro mokymų –

programas; kuria ir nuolat atnaujina nacionalinę projekto svetainę, teikia naujoves tarptautinei projekto platformai; dalyvauja projekto koordinatorių organizuojamuose susitikimuose.

Filosofijos fakulteto
Tarybos pirmininkė

prof. D. Gailienė

VU Filosofijos fakulteto
Tarybos sekretorė

A. Misiūnaitė

Išrašas tikras
Studijų koordinatorė
A. Misiūnaitė
Albina Misiūnaitė

2021-03-01
